

Historia języka polskiego - dzieje budowy i używania języka narodowego - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Historia języka polskiego - dzieje budowy i używania języka narodowego
Kod przedmiotu	09.3-WH-FP-HJP-1-Ć-S14_genLC480
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Filologia polska
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2020/2021

Informacje o przedmiocie	
Semestr	4
Liczba punktów ECTS do zdobycia	6
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Magdalena Hawrysz, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	30	2	-	-	Egzamin
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie

Cel przedmiotu

Przedmiot ma na celu wyposażenie studenta w wiedzę na temat językowej przeszłości środka komunikatywnego, czyli języka wspólnoty narodowej polskiej, oraz kształcenie umiejętności analizy historycznojęzykowej tekstów dawnych.

Wymagania wstępne

brak

Zakres tematyczny

1. Historia języka polskiego jako nauka (przedmiot, źródła, podstawy teoretyczne, metody badawcze, cele i zadania).
2. Periodyzacje dziejów języka i nauki o dziejach języka.
3. Genealogia języka polskiego.
4. Początki ponadregionalnego środka komunikatywnego (dyskusja o genezie polskiego języka literackiego).
5. Przedkodyfikacyjne kształtowanie się zasad pisowni na tle przemian wspólnoty komunikatywnej.
6. Najważniejsze zmiany w zakresie systemu językowego.
7. Przemiany ilościowe i jakościowe słownictwa jako wyraz przemian w potrzebach komunikatywnych wspólnoty.
8. Dzieje onimów – nazwy osobowe i miejscowe.
9. Rozwój funkcjonalny polszczyzny.
10. Kontakty polszczyzny z innymi językami.
11. Najważniejsze zabytki piśmiennictwa polskiego.
12. Początki i wzrost świadomości językowej oraz rozwój myśli historycznojęzykowej o języku polskim (traktaty ortograficzne, leksykony).
13. Rola wielkich pisarzy w dziejach polszczyzny.
14. Instytucje i ich rola w tworzeniu wzorów językowych zachowań (Kościoł, urzędy i kancelarie, szkoła).
15. Dawne zjawiska językowe we współczesnej polszczyźnie.

Metody kształcenia

Wykłady – wykład informacyjny, wykład analityczny, wykład syntetyczny

Ćwiczenia – dyskusja, analiza tekstu źródłowego, prezentacja ustna

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
student ma uporządkowaną wiedzę szczegółową o genezie i historycznej zmienności języka polskiego motywowanej przemianami w potrzebach komunikatywnych wspólnoty narodowej i wspólnot podrzędnych	• KEP1_W04	• aktywność w trakcie zajęć • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne • kolokwium	• Wykład • Ćwiczenia

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
student zna i ma uporządkowaną wiedzę i podstawową terminologię z zakresu historii języka polskiego (dziejów jego budowy i używania)	• KEP1_W02	• aktywność w trakcie zajęć • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne • kolokwium	• Wykład • Ćwiczenia
student ma uporządkowaną wiedzę ogólną, obejmującą terminologię, teorie i metodologię z zakresu historii języka polskiego (dziejów jego budowy i używania)	• KEP1_W03	• aktywność w trakcie zajęć • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne • kolokwium	• Wykład • Ćwiczenia
student umie przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację tekstu z zastosowaniem typowych metod, uwzględniając kontekst społeczny i historycznokulturowy	• KEP1_U14	• aktywność w trakcie zajęć • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne • kolokwium • odpowiedź ustna	• Wykład • Ćwiczenia
student zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i posiadanych umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia się i rozwoju zawodowego	• KEP1_K01	• aktywność w trakcie zajęć • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne • kolokwium	• Wykład • Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Na ćwiczeniach: obecność na zajęciach, aktywny udział w zajęciach, dłuższa wypowiedź ustna, zaliczenie kolokwium.

Podstawą zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie oceny pozytywnej z egzaminu.

Literatura podstawowa

1. Bajerowa I., *Zarys historii języka polskiego 1939–2000*, Warszawa 2003.
2. Bajerowa I., Kształtowanie się systemu polskiego języka literackiego w XVIII w., Wrocław 1964.
3. Bajerowa I., *Polski język ogólny XIX wieku. Stan i ewolucja*, t. 1-2, Katowice 1986-1992.
4. Borawski S., *Wprowadzenie do historii języka polskiego*, Warszawa 2000.
5. Burzywoda U., Ostaszewska D., Rejter A., Siuciak M., *Polszczyzna XVII wieku. Stan i przeobrażenia*, Katowice 2002.
6. Buttler D., *Rozwój semantyczny wyrazów polskich*, Warszawa 1978.
7. Długosz-Kurczabowa K., Dubisz S., *Gramatyka historyczna języka polskiego*, Warszawa 2003.
8. *Język polski czasu II wojny światowej*, pod red. I. Bajerowej, Warszawa 1996.
9. Klemensiewicz Z., *Historia języka polskiego*, Warszawa 1974 (i wyd. następne).
10. Klemensiewicz Z., Lehr-Spławiński T., Urbańczyk S., *Gramatyka historyczna języka polskiego*, Warszawa 1955.
11. Kucała M., *Rodzaj gramatyczny w historii polszczyzny*, Wrocław 1978.
12. *Polskie nazwy własne. Encyklopedia*, pod red. E. Rzetelskiej-Feleszko, Warszawa 1998.
13. Skubalanka T., *Historyczna stylistyka języka polskiego*, Wrocław 1984.
14. *Teksty staropolskie. Analizy i interpretacje*, pod red. W. Decyk-Zięby i S. Dubisza, Warszawa 2003.
15. Walczak B., *Zarys dziejów języka polskiego*, Poznań 1995.

Wybory tekstów dawnych:

1. Borawski S., Furdal A., *Wybór tekstów do historii języka polskiego*, Warszawa 2003.
2. Taszycki W., *Najdawniejsze zabytki języka polskiego*, wyd. IV, Wrocław 1967.
3. Vrtel-Wierczyński S., *Wybór tekstów staropolskich: czasy najdawniejsze do r. 1543*, PWN, Warszawa 1977.
4. *Wybór tekstów z dziejów języka polskiego*, t. 1.: *Do połowy XIX w.*, t. 2.: *Od połowy XIX w.*, pod red. M. Cybulskiego, Łódź 2015.
5. Wydra W., Rzepka W. R., *Chrestomatia staropolska. Teksty do roku 1543*, Wrocław 1984.

Literatura uzupełniająca

1. Dubisz S., *Język – Historia – Kultura (wykłady, studia, analizy)*, Warszawa 2002.
2. Dubisz S., *Język – Historia – Kultura (wykłady, studia, szkice)*, Warszawa 2007.
3. *Filologia jako porządkowanie chaosu. Studia nad językiem ii tekstem*, Łódź 2018 (wybrane teksty).
4. Hawrysz M., *Język miejskiej wspólnoty Opola na przełomie XVII i XVIII wieku. Studium pragmatlingwistyczne*, Wrocław 2003.
5. Hawrysz M., *Polemiczna twórczość Marcina Czechowica w perspektywie genologii lingwistycznej*, Zielona Góra 2012.
6. *Historia języka w XXI wieku. Stan i perspektywy*, pod red. M. Pastuch, M. Siuciak, Katowice 2018.
7. Jurewicz-Nowak M., *Językowy wyraz kontaktów międzyetnicznych w "Księżde wójtowskiej miasta Opola" z przełomu wieków XVII i XVIII*, Zielona Góra 2015.
8. *Kazania świętokrzyskie. Nowa edycja. Nowe propozycje badawcze*, red. P. Stępień, Warszawa 2009.
9. Kępińska A., *Kształtowanie się polskiej kategorii męsko- i niemęskoosobowości. Język wobec płci*, Warszawa 2006.
10. Kotlarska I., *Intencjonalność wypowiedzi w "Dzienniku nauczyciela domowego" (1814-1823) Juliana Antonowicza w świetle analizy pragmatycznej i leksykalnej*, Zielona Góra 2016
11. Książek-Bryłowa W., *Warianty fleksyjne w historii języka polskiego* [w:] T. Skubalanka, W. Książek-Bryłowa, *Wariantywność polskiej fleksji*, Wrocław 1992.
12. Lehr-Spławiński T., *Język polski. Pochodzenie, powstanie, rozwój*, Warszawa 1978.

13. Pałucka-Czeriak, *Stabilność i wariantywność języka protokołów w "Księdze cechu piwowarów krakowskich z lat 1729-1780" w ujęciu genealogicznym i pragmatyngwistycznym*, Zielona Góra 2017.
14. Rospond S., *Kościół w dziejach języka polskiego*, Wrocław 1985.
15. Rospond S., *Rola wielkich pisarzy w kształtowaniu języka ogólnonarodowego*, [w:] *Symbolae polonicae in honorem Stanisłai Jodłowski*, Wrocław 1972.
16. *Rozprawy o historii języka polskiego*, pod red. S. Borawskiego, Zielona Góra 2005.
17. Siuciak M., *Kształtowanie się kategorii gramatycznej liczebnika w języku polskim*, Katowice 2008.
18. Szagun D., *Ukształtowanie leksykalno-stylistyczne poezji religijnej Kornela Ujejskiego*, Zielona Góra 2006.
19. Śmiech W., *Rozwój form czasu teraźniejszego czasowników w języku polskim*, Łódź 1967.
20. Żuraszek-Ryś I., *Polonizacja a niemiecka przeszłość Zielonej Góry i okolicy. Nazwy świadectwem historii regionu*, [w:] *Polen und Deutsche in Europa. Polacy i Niemcy w Europie*, Poznań, 2018.

Uwagi

brak

Zmodyfikowane przez dr hab. Magdalena Hawrysz, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 10-06-2020 17:39)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ